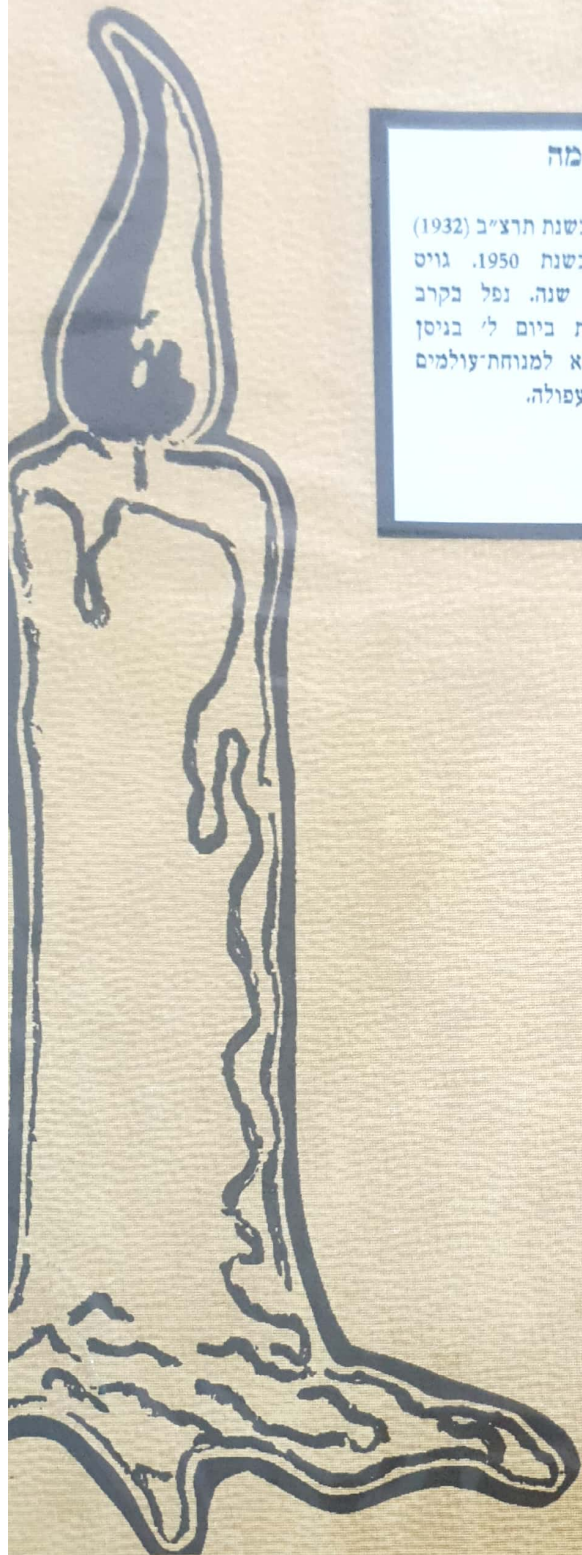


טורי לוי שלמה
0197786
בן אסתר וסעדיה
נולד ב- תרצ"ב 1932
התגייס לצה"ל בנובמבר 1950
שרת בחטיבת גולני
נפל ב- לי ניסן תשי"א 6.5.1951
בקרב על תל-מוטילה.





לוי, שלמה

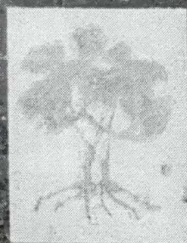
בן סעדיה ואסתר. נולד בשנת תרצ"ב (1932)
במרוקו. עלה לארץ בשנת 1950. גויס
לצה"ל - בנובמבר אותה שנה. נפל בקרב
בשפך-הירדן ליד הכנרת ביום ל' בגיוסן
תשי"א (6.5.1951) והובא למנוחת-עולמים
בבית-הקברות הצבאי בעפולה.





הקרב על
תל מוזטילה

26 למאי 1951



הקרבת בוש השתתף

קרבת תל-מוטילה 1951

אריה יצחקי

בתחילת שנת 1951 הגיעו לשיאו העימות המדיני והצבאי בין ישראל וסוריה בנושא השליטה באיזורים המפורזים. העימות קיבל תאוצה בעקבות נסיונה של ישראל להתחיל בעבודות מפעל יבוש החולה.

באפריל 1951 השלימו הסורים את השתלטותם התוקפנית על האיזור המפורז הדרומי באל-חמה (חמת גדר). והחלו בנסיונות להשתלט גם על האיזור המפורז המרכזי בגזרת כורזים.

רכס כורזים שנמצא בשטח ישראל חלש על האיזור המפורז ערוץ הירדן ובקעת הבטיחה. היה זה למעשה השטח היחיד בגזרת הגבול הישראלי-סורי שבו היתה שליטה טופוגרפית ישראלית. בקצה הרכס נמצא תל-מוטילה (כיום גבעת קלע, עליה ממוקמת הצרכניה של מושב אלמגור) המתנשא כ-213 מ' מעל ערוץ הירדן. ברמת כורזים לא היה ישוב ישראלי ואפילו לא מוצב צבאי. הנוכחות הישראלית התבטאה בתנועת סיורים של צה"ל בשטח.

באיזור המפורז שכנו שני כפרים ערביים חירבת דיכה וערב שמאלנה. הצבא הסורי חימש את התושבים הבדואים של הכפר ערב שמאלנה ברובים ומקלעים ועודד אותם לחדור מערבה. הם עיבדו את האדמות באיזור המפורז ואף בשטח ישראל שממערב לו, וחדרו עם עדריהם אל מורדות רכס כורזים עד לאיזור תל-מוטילה ועד לחורבת כורזים.

בשלהי חודש אפריל ותחילת מאי גילו סיורים של צה"ל כי כוחות צבא סוריים סדירים חדרו לאיזור ואף התמקמו על תל-מוטילה.

חטיבת החי"ר הסדירה "גולני" (חטי" 1) שפעלה באיזור קיבלה הוראה להפגין את ריבונות ישראל באיזור, לתפוס את עדרי הבקר החודרים או לגרשם. האחריות הפיקודית לגזרה היתה של חטיבת המחוז 3.

המשימה הוטלה על גדוד 13 שהיה אחראי על גזרת הגבול מימת החולה ועד הכנרת. המג"ד סא"ל רחבעם זאבי היקצה לביצוע המשימה כוח בעוצמה של מחלקת חי"ר מוגברת בכיתת מק"ב "בוזה", בפיקוד מ"פ הכוח יצא לדרכו בשעת הבוקר של 1 במאי. התכנית היתה למקם את המק"בים באיזור "גבעת התצפית" בעוד כוח החי"ר נע מצפון מאיזור זנגריה-טובא, מטהר את השטח והודף את העדרים דרום-מערבה לעבר מארב המק"בים.

התכנית נכשלה. העדרים עם רועיהם נעו אמנם דרומה בלחץ החיילים, אך בשלב מסוים הצליחו לחמוק מזורחה, בערוצים. המארב פתח בטעות באש על חיילי "גולני", ובמכת האש נהרגו 4 מחיילי המחלקה. הכוח נסוג כשהוא משאיר את ההרוגים בשטח. מחלקה נוספת של הגדוד יצאה לשטח כתגבורת, שתי המחלקות ניהלו קרב אש עם הסורים עד שעות הערב.

פיקוד הצפון החליט לכבוש את התל עוד באותו יום כדי לא לאפשר לסורים להתבסס ביעד. המשימה הוטלה על חטיבת המחוז 3. מחי"ט 3 היקצה למשימה פלוגה מגדוד חי"ר מילואים 34 שעסק באימונים בסמוך להר כנען. כוח המילואים היה מורכב מעולים חדשים ברמת אימון וכשירות נמוכה. התארגנותו ותנועתו לשטח ארכה זמן רב. סמג"ד 13 חיים עינב צירף לו שתי כתות סדירות מגדודו וכיתת מרגמות 81 מ"מ כסיוע.

לאחר הנחתה מדויקת של אש מרגמות הסתערה הפלוגה וכבשה את התל ללא התנגדות בשעה 00:23. גויות ארבעת החיילים חולצו מהשטח. הסתבר שהסורים נסוגו ונערכו במוצב "הדמות" ובמוצב "השפך" שמדרום למוטילה. מ"פ המילואים ערך בטעות את כוחותיו בחשיכה רק בחלקו המערבי של תל-מוטילה, יכולת התצפית שלו וההתגוננות כלפי מוצב "הדמות" היו לקויות ולעובדה זו היתה השפעה חשובה על מהלך הקרב.

בשחר יום חמישי ה-3 במאי התגלתה החיערכות הסורית החדשה. מגיד 13 העריך כי ההתקלות הפכה לקרב על השליטה ברכס כורזים. הוא יום הפעלת כוח תגבורת שהכוונה להפעיל פלוגת מקורס המ"כים החטיבתי שהתאמנה באיזור גנוטר לחדוף את הכוח הסורי. פלוגת קורס המ"כים של חטי' גולני בפיקוד איתן שמשוני הועברה תחת פיקוד גדי 13 ותקפה את מוצב "השפך".

ההסתערות נערכה תחת אש שנורתה ממוצב "הדמות". המוצב נמצא נטוש והתברר כי הסורים נמלטו ממנו לפני ההסתערות. התברר שכוח סורי גדול מבוצר וערוך במוצב "הדמות". הסורים הקימו עמדות בין סלעי הבולת הגדולים ומיקמו במערך ההגנה מק"בים רבים מדגם הוצ'קס מקלעי "שאטו" ומרגמות 60 מ"מ.

כוח המילואים בתל-מוטילה שהיה בשטח גרוע הוטרד ע"י אש מרגמות וצלפים שהסתננו לקרבת התל ממזרח וצפון-מזרח, 3 מאנשיו נהרגו וכ-10 נפצעו. הפצועים וההרוגים לא חולצו והאספקה

לא הגיעה. המ"פ ביקש בשעות אחה"צ רשות לסגת, אך קיבל הוראה להישאר במקום, באותה עת הגיעה מחלקת תגבורת מקורס המ"כים. למקום הגיעה גם חוליה ובה אריה ספר – מ"פ מגדוד 13 שהחליף את מ"פ המילואים כמפקד המוצב. סוללת תותחי 75 מ"מ שלנו פרסה מדרום למחנה פילון והחלה להנחית הפגזה על מוצב "הדמות". נסיון שלנו להתקדם אל מוצב "הדמות" נבלם באש חזקה.

בשעות החשיכה קידמו הסורים תגבורת מגדוד החי"ר 16 ומגדוד הסיור לאיזור המפורז.

בלילה חלו גם חילופים בפיקוד על הקרב. מח"ט גולני אלי"מ מאיר עמית קיבל את הפיקוד על הגזרה במקום מח"ט 3. הוא החליט לתגבר את כוחותיו בגזרה. מפקדת החטיבה התמקמה בוילה מלצט. גדוד חי"ר 21 בפיקוד סא"ל אהרון אבנון קודם מבסיסו בטירה לטבחה וסוללת מרגמות 120 מ"מ נערכה בגזרה.

בבוקר יום ו' ה-4 במאי החליפה פלוגה מגדוד 21 בפיקוד גבי ברשי את פלוגת המילואים בתל-מוטילה שנשא עמה את הנפגעים. ההחלפה בוצעה תחת אש. הסורים תקפו פעמיים את כוחותינו במוטילה וב"שפך" בסיוע אש מרגמות 60 מ"מ. שתי ההתקפות נהדפו. צה"ל הפגיו את מוצב "הדמות", אך האש ממנו לא שותקה. בקרבות נהרגו 3 מחיילינו.

בשעה 16:30 היתה אמורה להכנס לתוקפה הפסקת אש בחסות האו"ם, אך הסורים המשיכו בירי והמשיכו להזרים תגבורות לשטח.

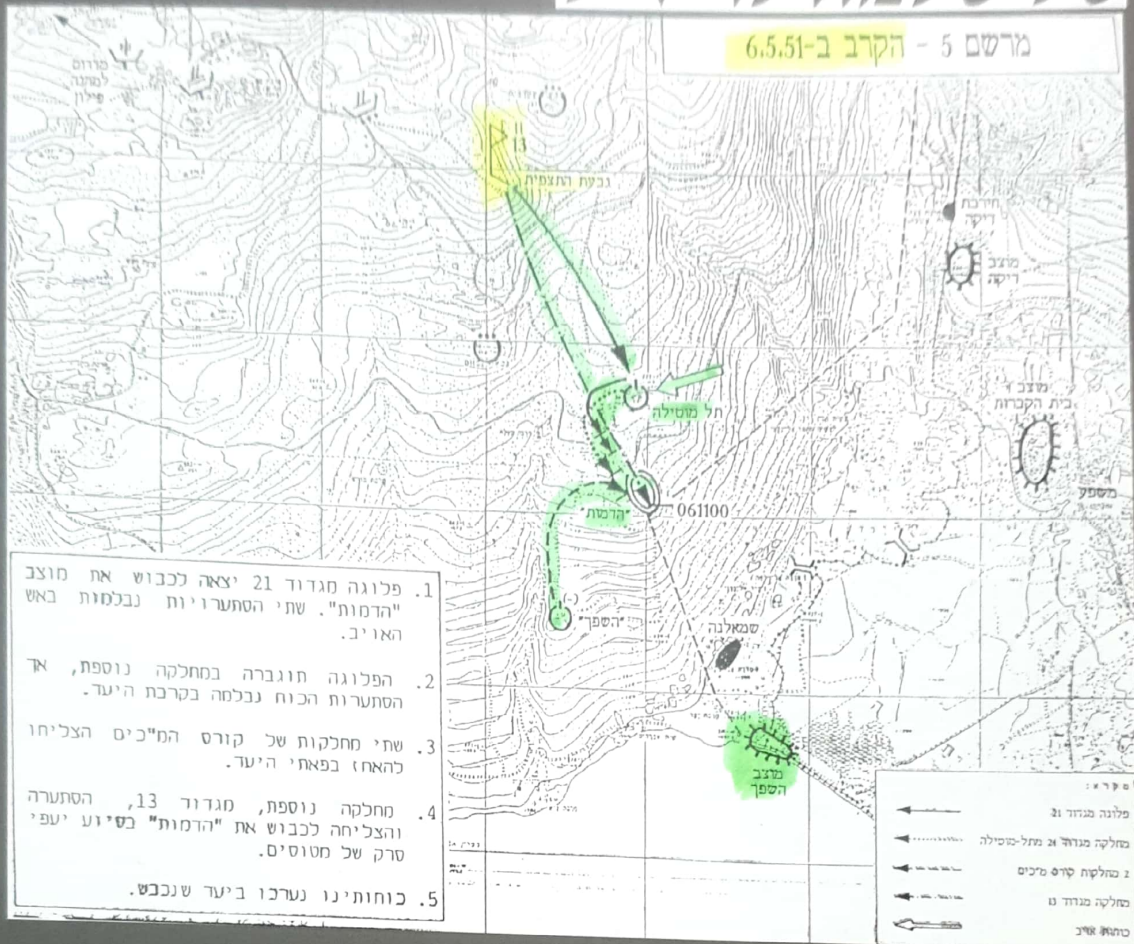
מח"ט גולני אישר פשיטה לילית על מוצב "הדמות", המשימה הוטלה על מחלקה מגדוד 13, בשל תקלות לוגיסטיות, בוצע רק סיור אלים שנהדף באש. כמה מהתוקפים נפגעו.

בשבת ה-5 במאי המשיכו הסורים להטריד באש את הכוח בתל-מוטילה ונערכו מספר נסיונות להתקדם ולהסתנן לעברו מכיוון "הדמות" וממזרח, שנהדפו באש. בשעות הצהריים הגיעו לאיזור משקיפי האו"ם כדי לבדוק את המצב והאש פסקה. מבחינתנו המצב היה קשה ביותר. הקרב נמשך כבר ארבעה ימים והכוח הסורי הפולש עדיין ישב בשטחנו. היה חשש כי ישמור על הישג זה אם תוסדר הפסקת האש. הוחלט לתקוף ולכבוש את המוצב "הדמות" בכל מחיר ולגרש את הסורים משטח ישראל.

מפת הקרב

תאריך נפילתו של שלמה לוי ז"ל

מרשם 5 - הקרב ב-6.5.51



1. פלוגה מגדוד 21 יצאה לכבוש את מוצב "הדמות". שתי הסתערויות נבלמו באש האויב.
2. הפלוגה תוגברה במחלקה נוספת, אך הסתערות הכוח נבלמה בקרב היער.
3. שתי מחלקות של קורס המ"כים הצליחו להאחז בפאתי היער.
4. מחלקה נוספת, מגדוד 13, הסתערה והצליחה לכבוש את "הדמות" בסיוע יעפי סרק של מטוסים.
5. כוחותינו נערכו ביער שנכבש.

- מקרא:
- ← מלונה מגדוד 21
 - ← מחלקה מגדוד 21 מזל-מוסילה
 - ← מחלקת קורס מ"כים
 - ← מחלקה מגדוד 13
 - ← כוחות או"ם

"הטשולנט" (חמין) הטעים

בשבת זו אכל הגדוד חמין שהצליח מעל המשוער וטעמו כגן עדן. בחום הקשה ששרר בשבת ולאחר מנות גדולות מהחמין הטעים, תקפו כאבי בטן ושלושולים רבים מהאוכלים. אין לקנא במי"פ שהוביל את פלוגתו בליל זה, המחייב לעצור בתנועה בהפסקות קצרות למדי... כדי להאפשר לרבים לפתור את בעיותיהם... כשגם הוא בעצמו ומפקדים אחרים לא פטורים ממטרד זה...

...

בתום אכילת החמין נקרא זאב מי"פ אי לאוהל המג"ד, הפקודה שניתנה לו עי המג"ד היתה ברורה, קצרה וחדה: "הלילה נזרוק את הסורים קיבינימט ממשלט ה"דמות" וה"מוטילה". ההתקפה תתחיל מכיוון היעד המוחזק ע"י פלוגתו של גבי ובסיוע חלק מהכלים שלו. הסיוע שניתן לך יכלול יחידת מרגמות כבדות בפיקודו של פיני רובין. יהודה הקמ"ן, יצא אתך לסיור ויצטרף אליך עם הסיירים גם בלילה". הפלוגה – רוב החיילים והמי"כים עולים חדשים, מהם רק 4-5 חודשים בארץ, כללה בזמן זה רק 2 מחלקות ולצורך ביצוע המשימה תתארגן במסגרת שלוש מחלקות. קצין הספורט הגדודי נקבע כמי"מ מח" 3, יתר שני המי"מים היו מוטקיה עציוני ונתן לוי ז"ל. הרוב הניכר מהחיילים היו מיוצאי תימן.

עם קבלת הפקודה יצאו קציני הפלוגה ביחד עם הסמג"ד עקיבא סער לסיור בשטח. למעשה מבחינת זמן ואפשרות גישה לנקודת תצפית ניתן היה לראות את היעד מכוון אחד בלבד, מנקודת תצפית רחוקה למדי בסביבת "זנגריה".

התוכנית הוצגה למג"ד ואושרה לפנות ערב. עיקר התוכנית היתה: הפלוגה תצא בלילה ותגיע לעמדות פלוגה ב'. תתקוף באיגוף ימני מכיוון דרום מערב, תכבוש את מוצב ה"דמות", והמורדות הדרומיים של תל-מוטילה ותתבסס בהם להגנה. בסיכום התוכנית בחר זאב את שמות אשתו וילדיו כמילות הפעלה ודיווח (כסגולה להצלחה וע"מ לא לשכוח), רשמם על היד והפלוגה יצאה לדרך.

דרך הסלעים הקוצים והיסורים

בטור עורפי צעדה הפלוגה בשטח המגודל קוצים, זרוע סלעי בזלת גדולים. הציוד והתחמושת שנשא החיילים היה רב למדי וזה מתוך ידיעה ברורה כי התד"ל (תובלת דרג לוחם) העמוס על פרדות עלול להגיע באיחור רב (גם הפרדות התקשו לצעוד בלילה בשטח סלעי וקשה זה).

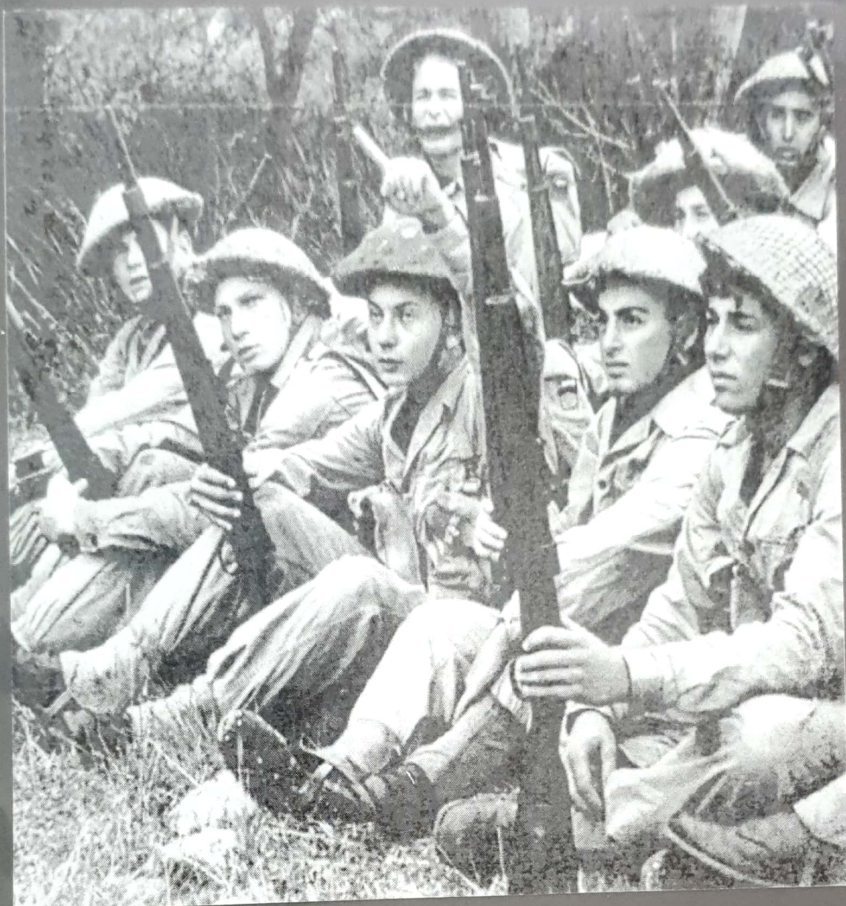
המטרד העיקרי היו ההפסקות המרובות שנעשו תוך כדי תנועה – לפתרון בעית אכילת החמין בצהרים... ביציאה מ"זנגריה" בצבצו בינות הסלעים משקפיו של מג"ד 13 "יגדי" שהיה בשטח וחיכה להגעת הפלוגה. בו במקום ניתן על ידו תדריך סופי לזאב (כולל הוראה לעקוף את עמדת משקיפי או"ם בכדי לא להטרידם) ולאחר איחולי הצלחה המשיכה הפלוגה בדרכה.

דממת הלילה הופסקה תדירות ע"י פרצי אש קצרים ורוטטים שניתכו על עמדות פלוגה ב' בתל – ומעידת חיילים שנפלו בהתקלם בסלעי הבזלת השחורים שלא נראו בחושך – וכך הגיע הכח עד לעמדות פלוגה ב', של גבי ברשי.

תל - מוטילה



לוחמים בתקופתו של שלמה ז"ל



קטעי עיתונות

ידיעות אחרונות

א. פרסום: 100 עמודים בשבוע, 10 עמודים ביום, 10 עמודים בלילה. דמי הפרסום: 1000 ל"ה. דמי הפיקוד: 1000 ל"ה. דמי הפיקוד: 1000 ל"ה. דמי הפיקוד: 1000 ל"ה.

שליחנו המיוחד מסייר בקווי האש - הוא מוסר:

עם שחר חודשו הקרבות

מטה האו"ם עומד לפנות למועצת הבטחון בדרישה לצוות על הפסקת האש

מסק: מוסי סיור ישראליים חנים מעל לעמדותיהם
עם התוחמים והמרגמות נשמע במשך כל הלילה

מטה האו"ם עומד לפנות למועצת הבטחון בדרישה לצוות על הפסקת האש
מסק: מוסי סיור ישראליים חנים מעל לעמדותיהם עם התוחמים והמרגמות נשמע במשך כל הלילה
מטה האו"ם עומד לפנות למועצת הבטחון בדרישה לצוות על הפסקת האש
מסק: מוסי סיור ישראליים חנים מעל לעמדותיהם עם התוחמים והמרגמות נשמע במשך כל הלילה

ידיעות אחרונות

א. פרסום: 100 עמודים בשבוע, 10 עמודים ביום, 10 עמודים בלילה. דמי הפרסום: 1000 ל"ה. דמי הפיקוד: 1000 ל"ה. דמי הפיקוד: 1000 ל"ה. דמי הפיקוד: 1000 ל"ה.

משקיפי האו"ם הגיעו למקום ההתנגשויות כשח המפורז

אבודות כבודות נאדלו לסורים

ועדת החוץ והבטחון של הכנסת נקראה לשיבת חרום
שגרירי ארה"ב בתל-אביב ודאשק

מעברית

עם ח"י י.צ.ה.ל. - מול עמדות הסורים

הם חיים באוירה של ימי מלחמה העצמאות, חובשים
כובעי גרב' וחולמים על קפה חם ומטה נוחה
מאחורי ראי'ם
שליחתו המיוחדת בלילה
בביתו של ראש המשלוח
המשלוח בלילה
המשלוח בלילה
המשלוח בלילה





"יהי זכרו ברוך"



ת.נ.צ.ב.ה
שלמה לוי ז"ל
1932-1950

...אך נזכור את כולם
את יפה הבלגית ורחל אור
כי רעות שכבזת, לעולם
לא תתק את לבנו לשכוח.
אהבה מקודמת בזמ
את תשובי בנינו לעהלוח.
חיים אה.